

HŐSÖK NAPJÁRA

1917 óta emlékeznek a hősökre május utolsó vasárnapján. Ebben az évben foglalták törvénybe, hogy "nemzetünk hősi halottainak kegyelemteljes tiszteletét megfelelő módon kifejezésre kell juttatni és az utókor számára meg kell örökíteni".

1945 után, a szocializmus idején az ünnep feledésbe merült. A rendszerváltás után, 1989-ben újította meg az első szabadon választott kormány, ekkor már Hősök Napja néven. Az ünnep érvényét kiterjesztette "a haza, a szabadság és az emberi méltóság" valamennyi mártírára, beleértve a holokauszt áldozatait és az 1956-os forradalom hőseit is. A 2001-ben pedig törvény rendelkezett a magyar hősök emlékének megörökítéséről és **a Magyar Hősök Emlékünnepéről**. Ezzel állítottak méltó emléket a magyar hősök előtt, akik az ország szabadságáért, függetlenségéért, a nemzet fennmaradásáért harcoltak és áldozták életüket. "A magyar nemzet soha el nem múló hálája jeléül a hősök dicsőségére minden esztendő május hónapjának utolsó vasárnapját a magyar hősök emlékünnepévé nyilvánítja" - írja a törvény.

Hősök – egy sokszínű tehetség a történelem viharában

Polgár György (1914-2005)

Édesapámra emlékezve, nehéz dolgom van, mert mit lehet mondani egy olyan magyarról, aki mindig, élete minden területén igyekezett kötelességét őszintén és becsületesen teljesíteni? Ez szinte szürkének és hétköznapiak tűnik, pedig sem az ember, sem az életút nem volt szokványos. 1914-ben született Budapesten. Az iskolában hamar kitűnt gyors észjárásával és kreativitásával. Már fiatalon csodálatosan rajzolt. Amerikai rajzpályázatot nyert, mégis más foglalkozást kellett válasszon.

A világháborút már, mint fiatal, Ludovika Akadémiát végzett főhadnagy harcolta végig, és Münchenben esett fogságba. Két testvérét is besorozták, így nagymamám egyszerre három fiáért aggódott. Az amerikaiak hamar fölfedezték kiváló rajztudását. A tisztekről, örökről készült portréi népszerűvé tették. Felajánlották, hogy rangjában átveszik az amerikai hadseregbe, de ő haza akarta hozni a katonáit. A jutalom itthon lefokozás és meghurcoltatás volt. Katonai múltja egész életében hátrányt, megkülönböztetést jelentett maga és családja számára. Vállalta a nélkülözést, mindig azt hangoztatta: „Mindent elvehetnek, de, ami az ember fejében van, azt nem tudják elvenni.” Mint „Horthysta” katonatiszt nem kaphatott rendes munkát, ezért figuránként kezdte a debreceni Vízügyi Tervező Vállalatnál. Egyszer, egy terepmegbeszélésen szót kért, s hozzászólása - térképész tiszt lévén - annyi szakmai tudásról árulkodott, hogy fittyet hányva az előírásokra, „kiemelték”. Ettől kezdve nyugdíjazásáig ott dolgozott. Összesen két alkalommal volt rá panasz: nem hagyta ugyanis, hogy a

Hortobágyra kitelepített idős úrihölgyek cipeljék a terepen a nehéz felszerelést, valamint a Keleti főcsatorna öntözőrendszerének tervezésekor „majd, ha az oroszok elmennek” címszóval, elkészítette a folytatást az orosz katonai területre is, amelyért csoda – ill. a kollégák becsületessége -, hogy nem börtönözték be. Munkája során 72 újítása volt. Már az ötvenes évek elején vizsgálta a Nap-folt tevékenység hatását a belvizekre, felállított elméletéért akkor „futó bolondnak” tartották, ma kitüntetnék.

Festőként is kiváló volt, a Hortobágy varázslatos világa ihlette. Egyaránt jól festett tájképet, csendéletet, állatokat és portrét. Képeit többször bemutatták a debreceni Déry Múzeumban.

1960-ban Budapestre költözött családjával. Tagja lett a Független Magyar Szalonnak, és kiállítások sora követte egymást. Ez idő tájt festette legszebb lovas képeit és Kossuth portréját. 90 éves koráig szorgalmasan dolgozott, gyakran volt látható festékes köpenyében „Surda” kalappal a fején.

Sok költemény maradt tőle, melyek verses antológiákban is megjelentek.

Élete – mint megannyi kortársának – nem volt könnyű, mégis magabiztossága és egyedülálló humora átsegítette a gondokon.

2011. május

Szaplonczay – Polgár Marianne

